

เทศน์เช้า วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๖

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เราตั้งใจนะ เราตั้งใจเพื่อทำบุญกุศลของเรา ทุกคนเวลาทำบุญว่าได้บุญหรือเปล่า คิดมากนะ ทำบุญจะได้บุญไหม ทำบุญจะได้บุญไหม บุญมันคืออะไร

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอน เวลาบุญนะ เวลาคนที่ละเอียดคนนะ บุญคือความสุขใจ การอนุโมทนาทาน เห็นเขาทำบุญกุศล เห็นเขาทำคุณงามความดี มีใจยินดีกับเขา เห็นเขาทำคุณงามความดีแล้วมีใจยินดีไปกับเขา อันนั้นก็บุญนะ แต่เราเห็นคนที่ทำคุณงามความดีนะ มันคันหัวใจนะ มันเกินหน้าเกินตา มันทำอย่างนั้นได้อย่างไร ทำไมเราทำไม่ได้ ทำไมเขาทำได้ มันไม่อนุโมทนาไปกับเขา มันไปขวางเขาไง มันไปขวางเขา นั่นไง แล้วเวลาเราทำบุญกุศล เราทำเพื่ออะไร? เราทำเพื่อหัวใจของเรา แต่เวลาละเอียดเข้าไป มันไม่รู้อะไรหยาบอะไรละเอียดไป

ถ้าทำบุญ เห็นไหม ของหยาบๆ ของหยาบๆ ของที่เป็นวัตถุทานเป็นอามิส เราเสียสละได้ แต่หัวใจของเรา เราจะเสียสละอย่างไร ทาน ศีล ภาวนา เวลาที่มีศีลนะ ศีลคือความปกติของใจ แล้วศีลมันเป็นอย่างไรล่ะ แล้วมีศีลคือความปกติของใจ ถ้าใจมันปกตินะ มันมีความสุขของมัน คนเรานะ ถ้าจิตปกติ จิตสมบูรณ์ จิตอิมหันตสำเร็จจะไม่มีความเดือดร้อนเลย

แต่จิตของเรามันแห้งผาก ถ้าจิตของเราแห้งผาก เห็นไหม เวลามันหิวมันกระหาย พอมันหิวกระหาย อะไรมานี่ของดำรงชีวิตมันกินหมดแหละ คือเสวยอารมณ์ไง คือความคิดมานี่เราแยกไม่เป็น ความรู้สึกนึกคิดขึ้นมาเราแยกไม่ได้ ถ้าเราแยกไม่ได้ เราก็เสวยเต็มไม้เต็มมือ เห็นไหม ไฟแดงๆ จับมันๆ เท่านั้นแหละ แล้วพอจับมันบอกไม่รู้ร้อน มันเป็นไปไม่ได้หรอก มันก็ร้อนทั้งนั้นแหละ ถ้ามันร้อนทั้งนั้น เห็นไหม เวลาเราทำความปกติของใจ ใจถ้ามันปกติ เห็นไหม นี่ศีล อธิศีล ถ้าอธิศีลมันเป็นของมันโดยธรรมชาติของมัน ถ้าธรรมชาติของมัน สิ่งนี้มันอยู่ที่การสร้างสมบุญญาธิการมา

การสร้างสมมานะ คุณิ คนที่คิดดีๆ คนที่ดี ใฝ่ดี เด็กมันคิดดีๆ นะ “แม่ ทำไมเขาทำอย่างนั้นแม่” เขาดามแม่เขานะ เขาเห็นคนทำความผิดเขาก็สงสัย เด็กนะ แต่ถ้าเด็กมันไม่เข้าใจนะ “เออ!

เขาทำอย่างนั้นดีเนาะ อยากไปกับเขา” เห็นไหม นี่พันธกรรมของเขา ถ้าจิตของเขา เขาสร้างของ เขามาเข้มแข็งของเขา เขามีความดีของเขา จะเป็นประโยชน์กับเขามากเลย เป็นประโยชน์กับเขามาก เห็นไหม แล้วถ้าใครมีพ่อแม่เนาะ สร้างสมขึ้นไป ดูแลขึ้นไป

แต่ดูแลขึ้นไป เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาเกิด เห็นไหม “เราจะเกิดชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย” นั่นละทารก “เราจะเกิดชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย” ใครไปสร้างสม ใครไปดูแล แม้แต่พระเจ้าสุทโธทนะจะเอาไว้เป็นจักรพรรดิ เอาไว้เป็นจักรพรรดิ นี่เอาไว้เป็นจักรพรรดิ ก็คือการเลี้ยงดูมีเป้าหมาย คือเป็นจักรพรรดิ ฉะนั้น สิ่งใดๆ ก็แล้วแต่เพื่อการเป็นจักรพรรดิ

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาไปเที่ยวสวนเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย มันสะเทือนใจๆ นี่สร้างมาๆ การสร้างมาอย่างนั้น เวลาความคิดนี้คิดแต่เรื่องดีๆ ถ้าคิดเรื่องดีๆ นี่ดี และชั่ว เวลาชั่วทำให้เราทุกข์เราร้อน เห็นไหม นี่ค้นหาความทะยานอยาก จิตนี้พร่องอยู่เป็นนิจ ถ้าจิตนี้พร่องอยู่เป็นนิจ มันไม่เคยอิ่มเต็มของมัน มันต้องแสวงหาของมัน

“อ้าว! หลวงพ่อ คนเราเกิดมามันต้องมีอยู่มีกิน แล้วไม่ให้คิด ไม่ให้ทำ ทำอย่างไรล่ะ”

มีอยู่มีกินมันเป็นงานโดยสัตยาตญาณ โดยหน้าที่ของมนุษย์ นี่การมีอยู่มีกิน แต่เวลาถ้ามันคิดไปถึงที่มันเป็นไปได้ สิ่งที่เกิดขึ้นกว่าเหตุ อันนั้นมันค้นหาความทะยานอยาก ถ้าค้นหาความทะยานอยาก คิดโดยค้นหาความทะยานอยากมันคิดเป็นฝันเป็นไฟมาเผาตัวเองไง แต่ถ้าเราคิดเรื่องการเรื่องงานของเรา เราคิดเรื่องการเรื่องงาน นี่ทางจิตแพทย์เขายังบอกเลย เวลากลับบ้านอย่าเอางานไปที่บ้าน วางไว้ที่นั่น วางไว้ก่อน ถ้าวางไว้เป็น มันฝึกหัดเป็น เราภาวนาเป็น เราจะทำอย่างนี้ได้ ถ้าเราฝึกหัดไม่เป็น ภาวนาไม่เป็น มันยังคิดมันยังดี มันก็เป็นความร้อนทั้งนั้นแหละ มันเผาไฟทั้งนั้นแหละ

เด็กๆ เวลาอ่านหนังสือมาก เวลาเรียนหนังสือนี้เครียดมากเลย แล้วบอกว่าให้กลับมาทำ ความสงบของใจก่อน พุทธก่อน

“ไม่ได้ ขนาดอ่านแค่นี้ยังไม่รู้เลย”

แต่เด็กบางคนเขาเชื่อ เขาทำใจให้เขาสบาย เขาวางของเขาได้แล้วกลับไปดูหนังสือ มันชัดเจนกว่า เห็นไหม นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราไม่คิดเรื่องงาน เราไม่คิดเรื่องงาน เราไม่ทำหน้าที่การ

งาน งานเราจะเจริญรุ่งเรืองได้อย่างไร นี่มันเป็นคนไม่เอาไหน คนเอาไหนก็ต้องมีคนรับผิดชอบ
รับผิดชอบจนเครียด รับผิดชอบจนจิตบกพร่องไปเลย

แต่ถ้ามีสติมีปัญญา หน้าที่คือหน้าที่ จิตใจมันวางของมันได้ ถ้ามันวางของมันได้ สติ สมาธิ
ปัญญา ถ้าเกิดปัญญานะ ภาวนามยปัญญา ปัญญาที่เกิดขึ้นในพุทธศาสนา ปัญญาไม่ใช่ปัญญาอย่าง
เรานี่ ปัญญาอย่างเรานี่ปัญญาโดยกิเลส ปัญญาโดยสัญชาตญาณ มันเป็นโลก โลกมันก็มีหยาบ มี
กลาง มีละเอียดย เวลาภาวนามยปัญญาก็มีหยาบ มีกลาง มีละเอียดย

เวลาโลกหยาบๆ ขึ้นไป เขาก็ทำสิ่งที่หยาบๆ โลกที่ละเอียดย เห็นไหม โลกที่ละเอียดย นี่คนที่
คิดดีๆ คนที่คิดดี นี่ข้ามพันปีและชั่ว เวลาภาวนานี่ข้ามพันปีและชั่ว แล้วดีและชั่วต้องข้ามพันมัน
ไปละ อ้าว! ถ้าดีไม่ข้ามพันมันไปก็ยึดมันไว้ไง

เวลาเราขับรถมาที่นี่ รถของเราใช้ใหม่ นั่งรถแล้วอย่าขึ้นมา รถของเราอย่าทิ้งมัน นี่ก็
เหมือนกัน ความดีมันเป็นมรรค ความดีเป็นเครื่องดำเนิน พอดำเนินถึงที่สุดแล้วเราก็ต้องขึ้นไปสู่
อีกระดับหนึ่งๆ ทีนี้พอความดีขึ้นไปอีกระดับหนึ่ง แล้วถ้ามันเป็นโลก โลกทำอะไรละ ถ้าเป็น
โลก เห็นไหม โลกก็เป็นโลกอยู่อย่างนี้ นี่ปฏิบัติพอเป็นพิธีก็คิดแต่เรื่องโลก ตรีกในธรรมๆ สัจ
ธรรมเข้าใจได้ ตรีกในธรรมเป็นความซาบซึ้งได้ นี่เป็นธรรม ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้าที่ว่าพุทธพจน์ๆ...ใช่ พุทธพจน์เป็นธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ไม่ใช่
ของเรา

แต่ถ้าเป็นของเรา เห็นไหม ถ้าเราทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าเรากำหนดลมหายใจเข้ามา
ถ้าใจมันสงบเข้ามาได้ ถ้าจิตมันสงบเข้ามาได้ พอจิตมันสงบเข้ามาได้ ถ้าฝึกหัดใช้ปัญญา นี่ไง
เวลาจิตสงบเข้ามาได้แล้ว คนเราใช้ปัญญาไม่เป็น คนเราใช้ปัญญาไม่เป็นหรอก เพราะสิ่งนั้นมัน
เป็นความมหัศจรรย์ พอมหัศจรรย์ เห็นไหม ภาวนามยปัญญาเกิดขึ้น มันแปลกประหลาดมัน
มหัศจรรย์ มหัศจรรย์มาก

ถ้ามหัศจรรย์มาก นี่บุรุษ ๔ คู่ มันจะเกิดขึ้น โสคาปัตติมรรค ถ้าใครเข้าสู่โสคาปัตติมรรค
มันจะเป็นโสคาปัตติผล แล้วโสคาปัตติมรรคมันอยู่ที่ไหนละ นี่ถ้ามันฝึกหัดใช้ปัญญา แล้วเรามัน
จะเป็นสเด็จพระ เป็นอย่างนั้นไปโดยธรรมชาติของมันใช่ไหม เว้นไว้แต่ขีปปาภิญญา ขีปปาภิญญาเขา
สร้างบุญกุศลของเขามันเป็นอย่างนั้น

เหมือนเราปฏิบัติสัณห่นๆ เวลาจิตเขาสงบแล้วมันจะเห็น นี่สัณห่น สัณห่นมันเป็นครั้ง เป็นคราวใช่ไหม สัณห่น เห็นไหม คุณิ อำนาจวาสนาของคน ถูกหวยเป็นครั้งเป็นคราวขึ้นมา มัน จะดำรงชีวิตได้ไหม แต่ถ้าเรามีหน้าที่การงานของเรา เราทำหน้าที่การงานของเรา เราได้ปัจจัย เครื่องอาศัยชีวิตตลอดไป สิ่งนี้มันถึงเป็นการดำรงชีวิตได้จริง

นี่เหมือนกัน เวลาเราจะภาวนาขึ้นมา ถ้าจิตมันสงบแล้วถ้ามันสัณห่น อันนั้นก็เป็นวาสนา ของคน สัณห่นมันเห็นของมันเป็นครั้งเป็นคราว เห็นเป็นครั้งเป็นคราวเราก็พยายามจะยึดใจ เพราะว่ามันเป็นวิทยาศาสตร์ สิ่งที่เป็นวิทยาศาสตร์ เห็นไหม สิ่งใดที่รู้ที่เห็นแล้วต้องเป็นความจริง ของเราตลอดไป แต่ถ้าเป็นจิตมันไม่ใช่เป็นอย่างนั้น สิ่งที่เราที่เห็น รู้เห็นขึ้นมามันจับไป สัญญาอัน ละเอียดมันเข้าไปในใจ สัญญาอย่างหยาบก็คือจำได้ สิ่งที่เราจำได้นะ แล้วจำได้มันทำได้ขึ้นมาได้ ไหมล่ะ มันทำขึ้นมาไหมล่ะ นี่มันเป็นนามธรรมๆ สิ่งที่เราจำได้ขึ้นมาแล้ว ว่ามันจะอยู่กับเรา ตลอดไป มันเจริญแล้วเสื่อมไป เวลามันเสื่อม เสื่อมไปไหนล่ะ

มันเสื่อมไปคือว่ามันเป็นอดีตไปแล้ว สิ่งที่เราผ่านมาเป็นอดีตไปแล้ว แล้วปัจจุบันนี้ทำ ขึ้นมาไม่ได้ สิ่งที่เราเห็นขึ้นมาแล้ว เห็นในปัจจุบัน รู้ว่ามันดีมาก รู้ว่ามันซาบซึ้งมาก เวลาผ่านไป มันก็เป็นอดีตไปแล้ว เราก็จะไปคิดถึงอดีตกลับมา ไปน้อมคิดถึงอดีตกลับมา แล้วจะให้มันเป็นของเราๆ มันก็เป็นความวิตกกังวลขึ้นมาอีกอันหนึ่ง แล้วภาวนาไปโดยความวิตกกังวล เราเคยรู้เคยเห็น นี้ วิทยาศาสตร์ไง ก็รู้ก็เห็นแล้วก็ต้องเป็นของเราแล้ว แต่ไม่รู้หรือว่าสิ่งนี้มันเป็นอดีตไปแล้ว แล้ว มันไม่เป็นปัจจุบัน แล้วปัจจุบันเป็นอย่างไรล่ะ

ถ้าปัจจุบันขึ้นมา นี่ครูบาอาจารย์ที่ท่านเป็นจริง ถ้าปัจจุบัน ท่านต้องกลับมาทำความเข้าใจ ของใจก่อน ถ้าใจมันสงบ เพราะอะไร เพราะที่เห็นนั้นเพราะเราพุทโธ เพราะเห็นนี้เราใช้ปัญญา อบรมสมาธิ เพราะจิตเราสงบ จิตเรามีการเปลี่ยนแปลง เราถึงเห็นอย่างนั้น สิ่งที่เราเห็น นี่ธรรม ทั้งหลายมาแต่เหตุ มันต้องมีเหตุมีผลของมัน ถ้าเหตุเป็นอย่างนั้นแล้ว เวลาเหตุมันเปลี่ยนแปลงไป แล้ว แล้วเราก็เอาแต่ผลของมันตลอดต่อเนื่องไป จะไปเอามาจากไหน

ถ้าไม่เอามาจากไหนนะ นี่สิ่งที่ทำนะ นี่ไง มันมีที่มาที่ไปทั้งนั้นแหละ ธรรมทั้งหลายมาแต่ เหตุ เราก็ต้องกลับมาที่ความสงบของใจ ถ้าใจมันสงบขึ้นมาได้ ถ้าน้อมไป นี่เวลาสัณห่นมันมา เอง เวลาน้อมไปมันไม่มี มันขึ้นมาไม่ได้ มันทำอะไรไม่ได้ นี่ไง ครูบาอาจารย์สำคัญ สำคัญตรงนี้ มาก สำคัญที่ว่า จะทำอย่างไร ท่านจะให้อุบาย จะให้อุบายนะ

เราจะสร้างบ้านสร้างเรือนไข่มุขใหม่ เราไปร้านวัสดุก่อสร้าง เราก็ซื้อสิ่งที่เป็นกับเรา เวลาเราจะสร้างบ้านสร้างเรือน เขาให้ซุงมาท่อนหนึ่ง ไปไหนก็ให้ซุงมา ๒ ท่อน ๓ ท่อน แล้วไปเลื่อยเอาเอง เราต้องไปเลื่อยซุงก่อนนะ เปิดปีกมันขึ้นมาก่อน เราจะเลื่อยไม้ขึ้นไป จะทำเสาอย่างไร เราจะทำอย่างไร ทำคานทำตงอย่างไร เราจะเลื่อยไม้มาเป็นฝา เราเลื่อยไม้มาเป็นฝาแล้วไม้นั้น เราต้องมาทำเป็นประตูเป็นหน้าต่างเราทำอย่างไร

นี่ก็เหมือนกัน เวลาพอสงบไปแล้วได้ซุงมาท่อนหนึ่ง แล้วทำอย่างไรต่อ มันจะทำอย่างไรต่อล่ะ นี่ไง ครูบาอาจารย์ต้องให้อุบายๆ ให้อุบายก็คิดเป็นวิทยาศาสตร์ไป เข้าร้านวัสดุก่อสร้างแห่ม! พร้อมมาเลย น็อคความน้เลย ประกอบเสร็จ แต่เวลาปฏิบัติมันมีใหม่ สมาธิใครให้ใคร ปัญญาใครให้ใคร มันไม่มี นี่ไง เราก็เป็นวิทยาศาสตร์ไป “ก็รู้แล้วเห็นแล้ว เข้าใจแล้ว พุทธพจน์ๆ”

พุทธพจน์นี้สาธุ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พุทธพจน์นี้ถูกต้อง แต่อีกคนที่ไปจำพุทธพจน์มานี้กิเลสกิเลสเต็มหัว ต้องแก้ตรงนี้ แก้ตรงนี้ ถ้าแก้ตรงนี้มันก็ย้อนกลับมา ย้อนกลับมาทำความเข้าใจ เห็นไหม นี่ศีล สมาธิ ปัญญา ถ้ามันมีปัญญาขึ้นมา ถ้าปัญญาภาวนามยปัญญาเกิดขึ้นนะ นี่ปัญญาในพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องการตรงนี้นี่มาก เวลาปัญญาไป ปัญญาในพุทธศาสนา ปัญญาครอบรู้ในกองสังขาร ความคิด ความปรุง ความแต่ง แล้วมีปัญญารอบรู้เท่าทัน

ทีนี้เวลาปัญญาทางโลก ปัญญาคือสังขาร ความคิด ความปรุง ความแต่ง นี่ปัญญาที่เจอไปด้วยสมุทัย เจอไปด้วยจริตนิสัย ใครชอบอย่างไร ใครเห็นอย่างไรก็ชอบอย่างนั้นแหละ เวลาขึ้นหัวคนอื่น นกมันขึ้นใส่หัวคนอื่น โอ๊ย! ขึ้นใส่หัว ขึ้นใส่หัว เวลาขึ้นใส่หัวเรานะ อืม! แล้วมันคุ้นเคยนะ มันอยู่กับเราหลายวันกลืนมันบอก เออ! มันคุ้นเคยกับกลืนนั้น มันไม่รู้อะไรหรอก แต่เข้าไปใกล้ใครนี่ همین เขารู้ว่าขึ้นกบนหัวตัวเอง แต่ตัวเองไปคุ้นเคยกับมัน

นี่ไง ถ้าเราไปคุ้นเคยกับมัน เวลาเป็นโลกียปัญญา สิ่งที่เราเกิดขึ้น พุทธพจน์ๆ พุทธพจน์ แต่มันเกิดขึ้นมา โลกียปัญญาเกิดขึ้นมา สัตยชาติญาณเกิดมาจากเรา แต่ถ้าเราภาวนาไป กลืนมันก็แตกต่างแล้ว ถ้าจิตมันสงบเข้ามา กลืน เห็นไหม เราไม่คุ้นเคยกับมัน เราจะเป็นปัจจุบันตลอด

เพราะเราไปคุ้นเคยอย่างนั้น เห็นไหม เราคุ้นชินกับอารมณ์ความรู้สึกของเรา เราไม่เห็นโทษของมัน มันถึงจมปลักอยู่กับความรู้สึกนึกคิดอยู่อย่างนี้ แต่ถ้าเรามีสติปัญญาขึ้นมามันเริ่มแยกแล้ว ความคุ้นชินอย่างนี้เราก็คุ้นชินมาแต่ไหนแต่ไรแล้ว แล้วเวลาพุทธโธ พุทธธานุสติ ปัญญาอบรม

สมาธิเป็นธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทำไมมันทำยากทำเย็นขนาดนี้ ถ้ามันทำยากทำเย็นขนาดนี้ แต่พอจิตมันปล่อยวางเข้ามา มันได้เป็นปัจจัยตั้ง เป็นสันตสิกขุโก เพราะมันได้สัมผัส มันได้รับรู้รสนะ นีรสของธรรม เห็นไหม

กลิ่นของขี้ กลิ่นของขี้โลก ขี้โครธ ขี้หลง กลิ่นของความคุ้นชินกับอารมณ์อย่างนั้นมันเริ่มแยกแล้ว มันเริ่มเห็นของมันนะ นี่ถ้ามันปฏิบัติไป มันจะมีสติมีปัญญาอย่างนี้ มันแยกของมันไป ถ้ามันแยกของมันไป นี้อริสีตา จิตมันสงบ นี่จิตสงบ ถ้าจิตมันสงบเข้ามา จิตสงบแล้วยกขึ้น วิปัสสนา วิปัสสนาทำอย่างไร นี่ถ้ามีวาสนาмаกักรู้ก็เห็นของมันอีกล่ะ ถ้ามีวาสนา เราก็รำพึงไป รำพึงไปถ้ามันจับของมันได้ จิตเห็นอาการของจิต

คนเรา เห็นไหม หลวงตาท่านพูดประจำ ถ้าเราไปจับงูมา นึกว่าปลา วันนี้จะได้แคง ปลาวันนี้จะได้อ้อมหน้าสำราญ ปลาวันนี้ จะมีความสุขมาก แต่พอมีคนบอก นี่มันงูเห่านะ ถ้างูเห่า เราจะจับไว้ไหม แล้วเราจะปล่อยงูเห่านี้มันตกเอานะ เราจะปล่อยงูเห่าอย่างไรไม่ให้งูเห่าจกเรา

นี่ก็เหมือนกัน เวลาที่จิตเวลามันสงบไปแล้ว จิตสงบแล้วจะยกขึ้นวิปัสสนา มันจะเข้าได้อย่างไร ถ้าจิตมันสงบแล้ว สิ่งนี้ก็ไต่ปลามา ได้คุณสมบัตินี้เพราะมันจะมีความสงบ มีความระงับแล้วถ้ามันติดมันติดอยู่นั่นล่ะ แล้วถ้ามันจะยกขึ้นวิปัสสนาจะทำอย่างไร นี่ครูบาอาจารย์จะให้อุบายๆ เรา ถ้ามันรู้มันเห็น คนไม่รู้ไม่เห็นพูดไม่ได้ คนไม่รู้จักงูเห่า ไม่รู้จักปลา มันแยกปลากับงูเห่าไม่ออก งูๆ ปลาๆ มันแยกไม่ถูกหรอก

แต่ถ้าคนเป็นนะ มันรู้เลยว่าอะไรเป็นงู อะไรเป็นปลา ถ้าเป็นงู เป็นงูมันจะให้โทษ ถ้าเป็นงูพิษนะ ไม่ใช่งูที่เขาเอาไปกิน ถ้าเป็นงูพิษ งูพิษก็เอาอย่างไร งูพิษเขาก็เอาไปทำอาหารใจ นี่มันเรื่องโลก แต่เราเห็นเรื่องของกัณณะ งูมันเป็นงู ความรู้สึกนึกคิดในใจทำลายใจดวงนั้น ความรู้สึกของกิเลสตัดหาความทะยานอยากมันทำลายใจเราเอง แล้วถ้ามันเป็นธรรมล่ะ ความคิดที่เป็นธรรมล่ะ? ความคิดที่เป็นธรรม มันเห็นคุณเห็นโทษ เห็นโทษไง เพราะถ้าเห็นโทษ

นี่ครูบาอาจารย์ของเราทำไมท่านอดนอนผ่อนอาหารของท่านได้ ทำไมท่านเดินจงกรมได้ นี่อาจารย์สิงห์ทอง ครูบาอาจารย์ชมนกันมากกว่าเดินจงกรมทางเป็นร่องๆ ทำไมท่านอยู่ในทางจงกรมของท่านได้ ทั้งวันทั้งคืน เป็นปีเป็นเดือน ทำไมท่านอยู่ของท่านได้ หลวงปู่ขาว ทางจงกรม ๓ เส้น พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ทั้งวัน ทั้งๆ ที่ท่านเป็นพระอรหันต์นะ หลวงปู่ขาวท่านสิ้นกิเลสแล้ว อยู่ที่ถ้ำกองเพล ท่านมีทางจงกรมสายหนึ่งพระพุทธ ช่วงเช้าเดินจงกรมถวายพระพุทธ

ช่วงกลางวันเดินจงกรมถวายพระธรรม พอช่วงกลางคืน ช่วงหัวค่ำเดินจงกรมถวายพระสงฆ์ ท่านทำของท่าน นั่นสิ้นกิเลสแล้วนะ ทำไมท่านทำของท่านได้ล่ะ ท่านทำของท่านได้เพราะท่านมีงานภายในใจของท่าน

แล้วเราทำ นี่เราทำ เห็นไหม แม้แต่พุทโธ แม้แต่ปัญญาอบรมสมาธิ ทำไมมันทุกข์มันยากขนาดนี้ ถ้ามันทุกข์มันยากขนาดนี้ก็เพราะอะไร เพราะว่ากิเลสในใจของเราไง เพราะความสกปรกในใจของเราไง ถ้าความสกปรกในใจของเรา คุณติ เวลาไฟไหม้บ้าน มันไหม้มันเผาบ้านเรือนทั้งหมดนะ กิเลสในหัวใจของเรามันเผาผลาญอยู่ในใจของเรา แล้วดับเพลิงเข้ามาไม่ทัน เวลาดับเพลิงมา วิ่งมา เอาสายมาเส้นหนึ่งก็เข้าไม่ได้อีก เข้าไม่ทัน

พุทโธคำหนึ่งก็เหมือนน้ำจะมารดมัน จะมาดับมันนี้มาไม่ทัน มันเผาผลาญอยู่นั้นแหละ ภาวนาทำไมมันทุกข์มันยากขนาดนี้ ทำไมครูบาอาจารย์ท่านเดินจงกรมทั้งวันทั้งคืน ท่านอยู่ของท่านได้ล่ะ เราเอาอันนั้นเป็นคติเป็นตัวอย่างไง ท่านทำของท่านได้ ท่านก็เป็นประโยชน์กับท่าน ถ้าเราทำของเรา ตั้งสติของเรา เราทำของเราขึ้นมาให้ได้ คนจะลวงพันทุกข์ด้วยความเพียร ความเพียร ความวิริยะ ความอุตสาหะอันนี้ มันจะฝึกฝนใจของเรา

ตีเหล็ก เขาต้องเอาเหล็กเผาให้มันแดง ตีเหล็กต้องตีตอนเหล็กแดงๆ ใจของเรา เห็นไหม นี้ความเพียร ความวิริยะ ความอุตสาหะ ตบะธรรมแผดเผา มัน ถ้าแผดเผาขึ้นมา ถ้ามันสงบขึ้นมาได้ ถ้าวิปัสสนาได้ วิปัสสนาได้ ภาวนามยปัญญา เราจะเห็นคุณค่ามาก

เวลาหลวงตา ครูบาอาจารย์ของท่านกราบครูบาอาจารย์ กราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยความซาบซึ้งมากนะ ด้วยความซาบซึ้งมาก ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต มันจะกราบซาบซึ้งในใจมาก ฉะนั้น ถ้าเราประพฤติปฏิบัติขึ้นไปในใจของเรา วัตถุมีคุณค่า แก้วแหวนเงินทองทำไมมันจะไม่มีค่า มันมีค่าทั้งนั้นแหละ แต่มันมีค่าชั่วคราว แต่หัวใจของเรา ความรู้สึกอันนี้มันมีค่าที่สุด มันมีค่าที่สุดถ้าเราพลิกแพลงขึ้นมา เราชักษาได้ แล้วเราพิจารณาของเราได้ เราทำของเราได้ สิ่งที่มีค่าที่สุดมันเป็นอริยทรัพย์นะ

ทรัพย์สมบัติมันมีค่า แต่มันมีค่ามันก็มีค่าชั่วในตัวของมันเอง ชั่วเราใช้จ่ายมีความจำเป็นเท่านั้นเอง แต่หัวใจมันอยู่กับเราตลอดไปนะ ทุกข์ก็รู้ว่าทุกข์ สุขก็รู้ว่าสุข เกิดก็รู้ว่าเกิด ตาย มันไม่รู้ว่ามันจะตาย แต่เวลามันมีคุณค่าของมัน มันไปของมัน มันไม่มีสิ่งใดลึงเลตงสยในใจของมัน นี้มันมีคุณค่าที่หัวใจของเรา เราถึงจะต้องประพฤติปฏิบัติ

เขาจะว่าโง่งง เขาไปเที่ยวกันเพลินเพลิน เขาไปมีความสุขกัน ไอ้พวกที่ไปวัด ไอ้พวกนี้มัน พวกมีปัญหา พวกมีปัญหา อันนั้นเวลากิเลสมันดิเคียน มันดิเคียนอย่างนั้นแหละ แต่เวลาปากของ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม “สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี” ความสุขที่แท้จริง ผู้ที่แสวงหาความสุขที่แท้จริง กับผู้ที่แสวงหาความสุขกับโลกของเขา

โลกเขาตื่นกัน โลกเขาแสวงหากัน เราก้ไปตะครุบเงาไปกับเขา แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าสุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี ปากขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ แล้วถ้าจิตมันสงบนี้ทำอย่างไรมันถึงสงบ ถ้าสงบแล้วมันจะเป็นสมบัติของเรา มันจะเป็นมรรค เป็นผลของเรา เราต้องมีความขยันหมั่นเพียร นี่ฟังธรรมๆ ตอกย้ำให้เห็นว่าอะไรมันเป็นสมบัติแท้ นี่เป็นอรรถสมบัตินี้ของใจ อะไรเป็นสมบัติของการดำรงชีวิต? ปัจจัยเครื่องอาศัยเป็นการดำรงชีวิต

ถ้าใครคิดได้ ใจดวงนั้นมีวาสนา ถ้าใครคิดไม่ได้ เห็นไหม พวกไปวัดนี้พวกมีปัญหา ไม่รู้จะไปไหนก็ไปวัดกัน พวกมีปัญหา...คนที่มีความสำคัญ เขารู้จักคุณค่าของเขา ไอ้คนที่ไม่มีปัญหานั้นล่ะ มันเพลินในชีวิตนั้นล่ะ มันมีปัญหา แต่มันไม่รู้จ้กว่าปัญหาของมันด้วย มันไม่รู้ว่ามันเป็นอย่างไรด้วย

มีปัญหาทุกคน ในสโมสรสันนิบาตทุกดวงใจว่าแห้ว ทุกดวงใจไม่เว้น แต่ถ้าคนฉลาดขึ้นมา เขาจะเอาดวงใจของเขา เอาใจของเขา หาที่พึ่งของเขา คนคนนั้นมีปัญหาหรือ ถ้าปากสกปรกก็ ปากกิเลส ถ้าปากธรรมก็ปากขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกวางแนวทางไว้ ธรรมและวินัย แล้วเราจะแสวงหาของเรา เพื่อประโยชน์กับเรา เอวัง